

**ALGEMENE BESCHOUWINGEN BEGROTING 2023 – RONDUIT OPEN
8 NOVEMBER 2022**

Voorzitter,

Ten eerste danken wij eenieder die heeft bijgedragen aan het opstellen van deze begroting.

Vandaag bespreken we de begroting voor 2023. De eerste begroting van het nieuwe college. De contouren ervan zijn al grotendeels bepaald door het coalitieakkoord en door de zomernota die door een meerderheid van de raad in september is vastgesteld. Op veel onderdelen zien we een voortzetting over wat is opgebouwd de voorbije jaren en dat vinden wij positief. En uiteraard zien we op onderdelen ook ontwikkelingen waar we minder vrolijk van worden. Daarom dienen we ook diverse voorstellen vandaag in daar verandering in aan te brengen.

Maar eerst even twee algemene zaken.

Wij roepen het college op, of eigenlijk de raad, om de begrotingsbehandeling ook een begrotingsbehandeling te laten zijn en dus integraal de begroting van 2023 in november te bespreken. En om niet via allerlei aanpassingen door het jaar heen via raadsrapportages en de kadernota al een voorschot op de begroting te nemen zodanig dat er van een echte begrotingsbehandeling geen sprake meer is. Uiteraard snappen wij dat we gehouden zijn de regels van het rijk via de BBV te volgen maar dan nog moet het mogelijk zijn dat veel begrijpelijker en integraal inzichtelijk te maken. De begroting moet anders. Begrijpelijker en transparanter. Mevrouw Teeuwen heeft hier al keer op keer op gewezen.

Deze begroting en ook de kadernota staat vol wensbeelden. Ook daar roepen wij op tot realiteitszin. Te vaak zien we dat overheden en nu dus ook Leudal grootse plannen heeft. Veel geld uitgeeft aan personeel die plannen moeten opstellen om daarna in de uitvoering te stranden in schoonheid. Zonde van tijd en geld. Er zijn veel goede voorbeelden die uitgaan van een beperkte voorraad ideeën en die pas uitbreiden als die ideeën en plannen ook gerealiseerd zijn. Kortom meer uitvoeringskracht en minder plannenmakerij.

Woningbouw

Iedere partij hier in de raad heeft de kiezers in maart beloofd werk te maken van woningbouw. Grote beloftes werden gedaan. Er was zelfs een partij die 1000 extra woningen heeft beloofd. Uiteindelijk na wat onderhandelen zijn er 750 woningen opgenomen. Waarvan er al 600 in de structuurvisie stonden. We hebben nu een concrete vraag aan het college: HOEVEEL WONINGEN ZIJN ER OP BASIS VAN UW TOEZEGGING TOT NU TOE GEBOUWD? Wij vragen dat omdat we vanuit het college langzaam signalen krijgen dat er niet ingezet gaat worden op realisatie van woningen maar op het creëren van de mogelijkheden en dan alleen nog maar de ruimtelijke mogelijkheden. En daar gaat het nu precies FOUT-voorzitter. Want plannen hebben we genoeg maar de gemeente moet ook bij het vervolg een rol innemen die leidt tot uitvoering. En anders krijgen we dus dat het college zegt. Wij

hebben ons best gedaan, terwijl er geen woning wordt gebouwd. Met als treurige dieptepunten Mariabosch in Baexem, Woningbouw Burgemeester Janssen van Son laan Heythuysen, Het plan voor RvR woningen aan de Noorderbaan, Woningbouw in Grathem. De ideeën rondom woningbouw op voormalige sportlocaties en ga zo maar door. Allemaal kansen die niet worden gegrepen.

Er zijn veel woningen nodig. Zoals voor starters en senioren.

Maar voor het in standhouden van de leefbaarheid in een kern zijn zeker ook jonge gezinnen of jonge tweeverdieners essentieel. Daar zijn andere type woningen zoals bv vrije kavels (of 2 onder 1 kappers). Wil je de demografische vooruitzichten (die maar gedeeltelijk te voorspellen zijn en waar we alles aan ophangen) een tegengeluid bieden dan zul je ruimte moeten bieden aan een evenwichtige verdeling van alle woningtypen over ALLE kernen. En NOGMAALS dat vraagt meer dan alleen een ruimtelijk idee/ plan opstellen.

Vernieuwing

Bij overheden zie je telkens weer de roep om vernieuwing. Minder bureaucratie en beter inspelen op plannen van burgers. Op dat punt valt er in Leudal nog heel veel te verbeteren. Telkens weer krijgen we klachten van burgers en ondernemers dat de meest kleine details worden aangegrepen om plannen tegen te houden. Er zijn vele voorbeelden waarbij vernieuwende initiatieven rond woningbouw om die reden niet van de grond komen. Een initiatief van burgers voor seniorenwoningen is gestopt omdat men ieder vertrouwen in Leudal is kwijtgeraakt. Dat is triest. Besturen is ook vertrouwen hebben in je burgers. Die omslag loopt in Leudal nog ver achter.

Rolvolksvertegenwoordiger

Dit blijft een belangrijk punt voor Ronduit Open. En omdat de raad inmiddels uit veel nieuwe gezichten bestaat permitteer ik het mij om nog eens de hoofdtaken van raadsleden uit de doeken te doen. De eerste is een taak die iedereen aanspreekt. Zelfs het college. En dat is kaderstelling. De begroting vandaag is een en vorm van kaderstelling maar ook ieder bestemmingsplan en iedere beleidsregel zij voorbeelden van kaders. De tweede rol wordt al wat ingewikkelder maar daarmee zeker niet onbelangrijk. En dat is controleren. Voor sommigen een vies woord. Maar in het optimaal functioneren van een (lokale) democratie essentieel. Er zijn vele voorbeelden te geven waarin door controle is gebleken dat niet alles bij de overheid, ik druk me voorzichtig uit, als vanzelfsprekend goed gaat. En omdat het hele overheidshandelen gebaseerd is op geld van de samenleving, van burgers en bedrijven, is het logisch dat er goed op wordt toegezien dat het geld op een goede manier wordt besteed. Het enkel goedkeuren van de jaarrekening is daarvoor volstrekt onvoldoende.

En dan de laatste de derde rol ... is er de meest lastige en dat is de volksvertegenwoordigende rol ook wel de ombudsfunctie genoemd. En die verplicht raadsleden om burgers bij te staan in hun relatie tot de overheid. Dat kan zijn door burgers aan te horen en mogelijk het college te bevragen, dat kan zijn door burgers wegwijs te maken in overheidsland en dat kan zijn door burgers te helpen bij problemen die zij ervaren met de overheid/ de gemeente. En dat is lastig. Want dan moet je soms kritische vragen stellen, je in dossiers verdiepen,

weerwoord bieden aan een wethouder die mogelijk niet gediend is van lastige vragen of je coalitiegenoten die proberen je er van te weerhouden als je lastige vragen in de openbaarheid wil bespreken. Maar laat Collega's (en dan zeker de nieuwe) Laat u niet van de wijs brengen want het is u wettelijke plicht om u als raadslid kritisch te positioneren ten opzichte van het college. Hoe u dat doet? Ik heb net enkele voorbeelden gegeven. En als laatste zou ik u allen mee willen geven om maandelijks eens na te gaan hoe u invulling hebt gegeven aan die verschillende rollen. Hoeveel burgers heeft u eigenlijk de voorbije periode te woord gestaan? En heeft u alles gezegd wat u wilde zeggen?

Regels regels en nog meer regels. Besturen is meer dan regels uitvoeren.

Een grote zorg van ronduit Open is de enorme regelzucht die wij gewaarworden bij dit college. Elk detail moet worden vastgelegd in een regel. Eerst onderzoek. Dan beleid. Dan nog meer regels en onze burgers, bedrijven en verenigingen wachten, en wachten en wachten. Als voorbeeld. Ik haalde het al eerder aan... de schrijnende casus BP dn Hoek nabij de Noorderbaan in Heythuysen. Een plan dat al jaren geleden is gelanceerd en waarbij burgers is beloofd dat ze binnen afzienbare tijd konden gaan bouwen. Maar na een jarenlange discussie tussen ontwikkelaar en de gemeente is het BP nog steeds niet in de raad geweest. HET dieptepunt: Het plan was geschreven op grond die niet in eigendom van de ontwikkelaar en de gemeente was. En de gemeente? Die stond erbij en keer ernaar. Een plan waar in korte tijd 20 woningen gerealiseerd hadden kunnen worden, Waar onze burgers met de handen in het haar zitten omdat ze hun huis al hebben verkocht omdat ze uitgingen van een lage hypotheek en die nu geen kant op kunnen. EN zo gaat het met plannen in bijna al onze kernen. In Baexem, Haler, Heibloem, Ell, Horn. Noem maar op. Zelfs onze 17^e kern de Leistert klaagt al jarenlang over de enorme traagheid om te komen tot besluiten als het gaat om bouwen en het realiseren van plannen.

En ook als we kijken naar de problematiek bij onze gemeenschapshuizen en overige sportaccommodaties. Er ligt een prachtig beleidskader dat ruimte biedt om te besturen. En besturen is keuzes maken. Is maatwerk leveren. Is lef tonen. Besturen is niet bij ieder probleem wegkijken. Of een toepasselijke voor ieder geldende regel zoeken. Nee onze burgers en bedrijven vragen om oplossingen om creatief meedenken en niet om uitleg van allerlei regels waarom het niet kan. Of nog erger. Het kan niet want er is geen regel voor. Als we die houding aannemen, komen we niet vooruit. Gelukkig zien we in dit college ook wethouders die af en toe wel durven, wel besluiten nemen. En ja. Wij zullen het niet altijd met u eens zijn maar dat is geen reden om geen lef te tonen als onze samenleving daar om vraagt. En moeten we dan overal Ja en Amen op zeggen. Nee zeker niet. NEE is ook een antwoord. Veel burgers en bedrijven vragen om begrijpelijke duidelijkheid Dus NEE is een antwoord mits daar ook een uitleg bijkomt.

Wij als raad met als afgeleide het college hebben de plicht ons in te zetten voor onze inwoners. Veel inwoners maar ook bedrijven twijfelen aan ons. En dat is zorgelijk. Het is volgens mij ook iets dat bij ieder van ons speelt en ja waar we ook allemaal iets van vinden. In het voorjaar komen we bij elkaar om ons te bezinnen op onze rol. Ik zou u, ons willen meegeven betrek de burger erbij. Betrek onze bedrijven, onze verenigingen. Niet om te vertellen wat we allemaal goed doen

want dat kunnen we zelf ook wel. Nee waar ik het gesprek over zou willen voeren is over herstel van vertrouwen, want wij zitten hier op basis van een mandaat van onze inwoners en als er geen onderling vertrouwen in is dat we allemaal het beste voor Leudal willen zullen we het vertrouwen van de inwoners in ons ook nooit herstellen.

Slot

Voorzitter,

Wethouder van helden gaf in zijn inleiding aan dat hij trots was.

Wij vragen hem:

Is hij er trots op dat de begroting nauwelijks leesbaar is?

Is hij trots op de verhoging van de OZB zonder noodzaak?

Is hij trots op de verhoging van de afvalstoffenheffing terwijl het aanbieden van afval daalt?